

Sobreviure a Cajamar

El Govern espanyol enllesteix una reforma de la llei que regula les cooperatives de crèdit i caixes rurals. L'executiu de Rajoy aposta per concentrar-les i bancaritzar-les, cosa que suposarà desvirtuar-ne el sentit fundacional. Al País Valencià –el tercer territori de l'Estat on més implantades estan–, 31 entitats s'hi veuran afectades.

El sistema de caixes rurals tal com el coneixem avui dia podria tenir el dies comptats. El Govern espanyol està ultimant una reforma de la llei que les regula que, segons les fonts consultades, suposarà canvis de molt llarg abast per a un sector que, tot i que en el conjunt de l'Estat només suposa el 5% del sistema bancari, té un arrelament important al País Valencià. Concentrar i bancaritzar són les línies mestres que marca una reforma que, segons el Ministeri d'Economia, podria estar enllestida després de les vacances d'estiu. La reforma “amenança la supervivència de la poca banca de proximitat que ens resta”, adverteix Joan Ramon Sanchis, professor de la Universitat de València i investigador de l'Institut Universitari d'Economia Social i Cooperatives (IUDESCOOP).

Els canvis que prepara el ministeri que dirigeix De Guindos representen la culminació del procés de reestructuració del sistema financer iniciat l'any 2009. Liquidat el sistema de caixes d'estalvi (amb les excepcions de Caixa Ontinyent i Caixa Pollença) ha arribat el torn de les seues germanes menudes. El Govern vol aprofitar que el gruix de la reestructuració de la banca està pràcticament tancat per iniciar la reforma de les caixes rurals i les cooperatives de crèdit. Les intencions del ministeri les va avançar De Guindos el passat gener quan en una compareixença al Congrés va anunciar la intenció de l'executiu espanyol d'emprendre una “actualització del règim jurídic de les cooperatives de crèdit”. Dies després,

la Troica recomanava en un informe “la revisió del marc jurídic” de rurals i cooperatives.

Des d'aleshores, el ministeri no ha badat boca sobre els detalls de la reforma, però totes les fonts consultades apunten que el Govern vol seguir un esquema molt semblant al que va utilitzar amb les caixes d'estalvis. Així doncs, una primera fase implicaria incentivar les aliances i fusions, com ja va fer en el seu moment amb els SIP (Sistema Institucional de Protecció) de les caixes d'estalvi. Al conjunt de l'Estat hi ha 65 cooperatives de crèdit i caixes rurals, la major part de les quals –tret de Caja Laboral Kutxa i Cajamar– són de mida xicoteta. Al País Valencià en sobreviuen 31, que concentren el 12% dels dipòsits i el 9% dels crèdits del sistema bancari valencià. En total, tenen 310 oficines, 1.525 treballadors, 6.000 milions d'euros en crèdits i 5.700 milions en dipòsits.

Despülles d'una batalla. L'altra línia mestra de la reforma implicaria canviar la naturalesa jurídica d'aquestes entitats per –en última instància– transformar-les en bancs. Per a Joan Ramon Sanchis el fulla de ruta del ministeri parteix d'un plantejament erroni: “Ser més gran no és garantia de res”, apunta, i cita, com a cas paradigmàtic, la fusió entre Caja Madrid i Bancaixa. Aquest investigador de la UV recorda que a països com Alemanya, França, Holanda, Finlàndia, Àustria o Itàlia aquest tipus d'entitats tenen quotes de mercat d'entre el 20 i

Seu de Caixa Popular. L'entitat s'ha beneficiat

el 25% del sistema bancari i gaudeixen de bona salut. “En cap moment no s'han plantejat la seua desaparició –explica–. Al contrari, les estan protegint.” Sanchis es mostra contundent respecte a la viabilitat de les rurals i recorda que “les cooperatives de crèdit, en aquesta crisi financera, no han necessitat ajudes públiques”. “Es pot fer front als processos de globalització econòmica i a les exigències del mercat i de la Unió Europea mantenint el caràcter de banca local socialment responsable.”

De la mateixa opinió és Rosendo Ortí, director general de Caixa Popular, qui defensa la vigència del model. “Els clients reconeixen que el nostre és un model diferent, que no mira només pel benefici econòmic de l'entitat i que, a més, està arrelat al territori”, assegura.

de la desaparició de bancs i caixes valencianes.

L'entitat que ell dirigeix va tancar 2013 amb uns beneficis d'1,71 milions d'euros. De fet, entitats com Caixa Popular s'han vist beneficiades pel desballestament del sistema financer valencià. Desaparegudes CAM i Bancaixa –només queda Caixa Ontinyent– molts valencians han optat per fer confiança a aquesta petita cooperativa de crèdit que enguany compleix 36 anys amb 62 oficines repartides per les comarques valencianes. “La gent valora la nostra especificitat valenciana”, explica Ortí. Els números parlen per ells mateixos: cada mes entren 1.300 clients nous i en els dos últims anys han tingut creixements interanuals de dipòsits del 23%. “Les cooperatives de crèdit hem sigut constants i prudents i hem respectat els nostres principis fundacionals”, asse-

gura Raúl Lorenzo, secretari general de l'Associació Espanyola de Caixes Rurals (AECR), de la qual forma part Caixa Popular.

El director general de Caixa Popular confia que el Ministeri d'Economia opte finalment per aprovar una reforma menys dràstica, que deixi llibertat per decidir el futur i no els obligue a embarcar-se en un procés de concentració. La setmana passada el governador del Banc d'Espanya, Luis María Linde, va dir que la voluntat de l'organisme que dirigeix és que les caixes rurals sobrevisquen, però que ho facen “fortes, sanes i potents”.

La Bankia rural. Tanmateix, entre els responsables de les caixes rurals, tothom coincideix que la intensitat

de la reforma dependrà de l'estat de salut de Cajamar. La caixa andalusa, principal grup cooperatiu del panorama espanyol, presenta problemes de capitalització que preocupen seriosament al Banc d'Espanya i al Ministeri d'Economia. “Cajamar és la Bankia de les caixes rurals”, assegura una font que coneix bé aquest món. “El quid de la qüestió serà saber si s'opta per salvar Cajamar per la via de concentrar i bancaritzar totes les caixes a la força o es busca una altra solució”, explica aquesta font. D'acord amb aquesta teoria, Cajamar es convertiria en una entitat de la mida i la importància del Banc Popular o el Sabadell.

Així doncs, tot apunta que els plans del ministeri impliquen convertir Cajamar en el pal de paller d'aquesta

La caixa de les taronges

Nascudes a principi del segle XX, la implantació i la perdurabilitat de les caixes rurals ha estat lligada a la importància de l'agricultura en l'economia valenciana. Inspirades en el model alemany, moltes van nàixer alhora que el cooperativisme agrari com a instrument per dotar de recursos els agricultors petits i mitjans que no trobaven resposta a les seues necessitats a les oficines de bancs i caixes d'estalvi. Moltes d'aquelles cooperatives de crèdit han perdurat fins avui a força de mantenir la vinculació i la relació de confiança amb socis i clients.

reforma. En l'àmbit de les rurals, la caixa andalusa s'ha convertit en la gran guanyadora del procés de concentració que, de manera natural, ha viscut el sector en els tres últims anys. En aquest temps, Cajamar ha desenvolupat una agressiva política d'absorcions, fins al punt que ara com ara representa el 32% del sector. Ara bé, la seua estratègia expansiva, unida als problemes derivats de la bombolla immobiliària, fan planar dubtes sobre la seua solvència.

A aquests problemes, hi va contribuir la fusió, a finals de 2011, del grup Caixes Rurals del Mediterrani, que capitanejava Ruralcaixa. L'operació perseguia generar un gran grup cooperatiu, però també maquillar els problemes que la bombolla immobiliària havia generat en el compte de resultats de l'entitat valenciana. De resultes de la unió va nàixer Cajas Rurales Unidas (CRU), un grup cooperatiu amb 40.000 milions d'actius, 1.650 oficines i 8.000 treballadors. Al menys sobre el paper la fusió es presentava com una unió entre iguals. A la pràctica, però, la marca valenciana ha acabat diluint-se i és Cajamar qui n'ha agafat les regnes. D'altra banda, 19 caixes rurals més s'hi han unit a través d'un SIP, una fórmula que en teoria els permetia mantenir la seua independència, però que, a l'hora de la veritat, anticipa una

Oficina de Cajamar, grup cooperatiu cridat a ser el pal de paller de la reforma que prepara el Govern espanyol.

futura absorció, segons expliquen a EL TEMPS persones vinculades amb aquest món.

Tot plegat converteix Cajamar en la principal cooperativa de crèdit de l'Estat. L'entitat, a més, ha creat el Banc de Crèdit Social Cooperatiu (BCSC), del qual ostenta el 84% de les participacions, amb què ha començat a operar. La creació de la fitxa bancària prepara el terreny, segons fonts financeres, per al futur procés de bancarització que enllesteix el Govern espanyol. "Si es dona un procés de concentració i bancarització al voltant de Cajamar correm el perill de repetir l'episodi de Bankia –explica una font financera–. I a les entitats més xicotetes obligades a fusionar-nos ens passaria com a Caja Àvila o Caja Segovia i acabaríem arraulides."

Una cooperació autònoma. Des de l'Associació Espanyola de Caixes Rurals abominen la possibilitat que finalment Cajamar acabe aixoplugant tot el sector. L'AECR està formada per 28 caixes rurals que, en el seu conjunt, representen al voltant del 42% de les cooperatives de crèdit. "Convertir-se en bancs *per se* no garanteix que siguem més solvents o funcionem millor", assegura Rosendo Ortí, de Caixa Popular. El model d'AECR (del qual forma part Caixa Popular) és molt diferent del de la caixa d'Almeria. Es tracta d'una banca federada que salvaguarda l'autonomia de les entitats que en formen part, però

que, alhora, permet beneficiar-se de les economies d'escala. Comparteixen, per exemple, una mateixa companyia d'assegurances i un altra de serveis informàtics. A més, tenen un banc que funciona, no com a capçalera, sinó com a entitat instrumental. "La fórmula d'integració segueix els passos d'altres sistemes semblants amb llarga tradició a Europa –explica Raúl Lorenzo–. El nostre model és el de l'alemany DZ Bank." I hi afegeix: "La nostra és potser una banca avorrida. Però al contrari que bancs i caixes d'estalvi, no hem necessitat diners públics per sobreviure. Això ja és una garantia".

L'associació de què és secretari general fa mesos que treballa en l'àmbit autòmic per fer veure als responsables polítics la necessitat de preservar les caixes. "Hi ha aspectes que s'han de millorar, com la capitalització o el govern corporatiu, però no es pot pervertir el sentit fundacional de les caixes", explica. Amb aquest mateix argument, l'Institut d'Economia Social, Cooperativisme i Emprenedoria (IUDESCO-OP) ha llançat un manifest públic a favor d'aquestes entitats. "L'economia valenciana necessita una banca pròpia i socialment responsable que desenvolupe la seua activitat financera en els àmbits locals i comarcal –diu el manifest– amb un model de gestió de proximitat i democràtic i els poders públics han de garantir aquest tipus de banca."

Violeta Tena